

**Κατευθυντήριες οδηγίες, μακροσκοπικών ελέγχων
για την διαπίστωση ή μη του επιβλαβούς οργανισμού
Tuta absoluta (Meyrick) (Lepidoptera: Gelechiidae),
προς τους υπόχρεους**

Για την διαπίστωση ή μη της παρουσίας του επιβλαβούς οργανισμού *Tuta absoluta*, οι υπόχρεοι (καλλιεργητές, φυτωριούχοι, διακινητές και συσκευαστές), διενεργούν μακροσκοπικούς ελέγχους, σύμφωνα με τις ακόλουθες οδηγίες:

1. Επιβλαβής οργανισμός : το μικρολεπιδόπτερο *Tuta absoluta* (Meyrick)

2. Φυτά ξενιστές (προσβάλλει):

Κύρια καλλιεργούμενα είδη:

Τομάτα (*Lycopersicon esculentum*),

Μελιτζάνα (*Solanum melongena*),

Πατάτα (*Solanum tuberosum*),

Πιπεριά (*Capsicum annuum*)

Αυτοφυή :

Αγριοτοματιά ή Στύφνος ή Στρώχνος (*Solanum nigrum*),

Τάτουλα ή Ζουρνάς (*Datura stramonium*),

Γιατράκος (*Nicotiana glauca*),

Γερμανός ή Σολάνο (*Solanum elaeagnifolium*),

Λοιπά καλλιεργούμενα είδη:

Φασόλι (*Phaseolus vulgaris*)

3. Συμπτώματα

Σε καρπούς τομάτας

Η προσβολή συνήθως διαπιστώνεται κάτω από τον κάλυκα του καρπού και δεν είναι ορατή στα αρχικά στάδια, παρά μόνο εάν ανασηκωθούν τα σέπαλα του κάλυκα. Σε προχωρημένο στάδιο η προσβολή είναι ορατή καθώς είναι ευδιάκριτες οι στοές και τα σφαιροειδή αποχωρήματα από την τροφική δραστηριότητα της προνύμφης. Προσβολές έχουν διαπιστωθεί σε όλα τα στάδια ανάπτυξης και ωρίμανσης του καρπού. Προσβολές παρατηρούνται και στην επιφάνια του καρπού. Οι προσβολές αρχικά είναι μικρές σκουρόχρωμες οπές και στην συνέχεια παρατηρούνται ακανόνιστες στοές.

Σε φύλλα και σε στελέχη

Η διαπίστωση προσβολής από τον εχθρό στα φύλλα είναι σχετικά δύσκολη. Στα αρχικά στάδια μοιάζει αρκετά με προσβολή από υπονομευτή φύλλων *Liriomyza* spp. και δύσκολα μπορεί να αξιολογηθεί. Σε προχωρημένο στάδιο η προσβολή μπορεί να διακριθεί πιο εύκολα, καθώς οι στοές είναι πολύ μεγαλύτερες από αυτές που προκαλεί ο υπονομευτής ενώ συχνά παρατηρούνται ακανόνιστου σχήματος θάλαμοι εντός του παρεγχύματος του φύλλου από την δραστηριότητα της προνύμφης. Ορατά είναι και τα σφαιροειδή αποχωρήματα που δεν παρατηρούνται σε προσβολές από *Liriomyza* spp. Προσβολές παρατηρούνται σε νεαρούς βλαστούς και στις

μασχάλες των φύλλων. Οι στοές είναι λιγότερο ευδιάκριτες, όμως τα σφαιροειδή αποχωρήματα βοηθούν στον εντοπισμό των προσβολών.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όλα τα παραπάνω συμπτώματα προσομοιάζουν με αυτά που προκαλεί το συγγενές ιθαγενές είδος *Phthorimaea operculella* (Zeller) (Lepidoptera: Gelechiidae).

4. Έλεγχοι σε υλικά συσκευασίας

Για την ανεύρεση ακμαίων ή νυμφών σε συσκευαστήρια, να γίνεται προσεκτικός έλεγχος στα υλικά συσκευασίας.

Φωτογραφίες με συμπτώματα :

Εικόνα 1. Προσβολή από *T. absoluta*. Χαρακτηριστικές στοές σε φύλλα τομάτας. Στην μικρή φωτογραφία λεπτομέρεια της προσβολής όπου είναι ορατά και τα σφαιροειδή αποχωρήματα.

Εικόνα 2. Προσβολή από *T. absoluta* σε καρπό τομάτας.

Εικόνα 3. Α) Προνύμφη *T. absoluta* τελικού σταδίου. Το βέλος στον προθώρακα υποδεικνύει ένα σχετικά εύκολο χαρακτηριστικό ταξινομικού διαχωρίσιμου με το ιθαγενές είδος *Phthorimaea operculella*. Β) Ο χρωματισμός της προνύμφης ποικίλει από σκούρο πράσινο έως ρόζ-πορτοκαλί και επηρεάζεται από την ηλικία και τη διατροφή.

Εικόνα 4. Προνύμφη του ιθαγενούς είδους *Ph. operculella*. Το βέλος στον προθώρακα υποδεικνύει ένα σχετικά εύκολο χαρακτηριστικό ταξινομικού διαχωρίσιμου με την *T. absoluta*.

5. Τρόπος μετάδοσης

Μεταδίδεται με τη μεταφορά προσβεβλημένων φυτών, καρπών ή και με τις συσκευασίες. Επίσης μπορεί να μεταφέρεται με τον άνεμο εντός μιας περιοχής.

6. Κατάλληλες χρονικές περίοδοι μακροσκοπικών ελέγχων

Έλεγχοι διενεργούνται :

- α) καθ' όλο το έτος στις υπό κάλυψη καλλιέργειες και στους χώρους συσκευασίας και διακίνησης του ευπαθούς υλικού,
- και
- β) κατά την καλλιεργητική περίοδο στις υπαίθριες καλλιέργειες.

7. Γνωστοποίηση στην Φυτοϋγειονομική Υπηρεσία

Κάθε υπόχρεος γνωστοποιεί στην Υπηρεσία Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του Νομού, οποιαδήποτε ασυνήθιστη εμφάνιση συμπτωμάτων ή παρουσία επιβλαβών οργανισμών ή κάθε άλλη ανωμαλία που παρουσιάζουν τα φυτά του.